

“МЖМС” ХХК
ЗАХИАЛАГЧ

“ЦАГААН УУЛЫН ОРГИЛ” ХХК
ГҮЙЦЭТГЭГЧ

2023

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АРХАНГАЙ АЙМАГ, ТАРИАТ СУМ, СӨРТИЙН АМ

УЛААНБААТАР ХОТ
2022 ОН

2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Оршил

1. Төслийн товч танилцуулга
2. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт
3. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

“ЦАГААН УУЛЫН ОРГИЛ” ХХК

Байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээ

АГУУЛГА

Нэг. Төслийн товч танилцуулга

- 1.1. Төслийн тодорхойлолт
- 1.2. Орчны төлөв байдал, хяналт шинжилгээ

Хоёр. Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөлөл

- 2.1. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл
- 2.2. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ

Гурав. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

- 3.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
- 3.2. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө
- 3.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
- 3.4. Байгаль орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
- 3.5. Удирдлага, зохион байгуулалтын менежментийн төлөвлөгөө
- 3.6. БОМТ-г олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

Хавсралт

ОРШИЛ

“МЖМС” ХХК-ийн Архангай аймаг, Тариат сум, Сөртийн ам, Хангай нурууны байгалийн цогцолборт газарт хэрэгжүүлж буй “Далайван Цагаан нуур жуулчны бааз” төслийн 2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө (БОМТ)-г Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019.10.29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээний “Цагаан Уулын Оргил” ХХК боловсруулав.

Энэхүү байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд төсөл хэрэгжүүлэгчтэй зөвшилцсөний үндсэн дээр сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (9), хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө (4), орчны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө (2), удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө (10), БОМТ-ний хэрэгжилтийг эрх бүхий байгууллага, олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь (4) болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (2)-ийн нийт 31 ажил багтсан бөгөөд түүнийг хэрэгжүүлэхэд 3.6 сая.төг зарцуулахаар төлөвлөв.

Төслийн онцлог, байршлаас шалтгаалан нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө, нүүлгэн шилжүүлэх нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө болон түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө хийгдэхгүй болно.

Дээрх ажлуудыг төлөвлөхдөө 2022 оны БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнд үндэслэн хийгдээгүй орхигдсон болон цаашид зайлшгүй хийх шаардлагатай арга хэмжээнүүдийг тусгасан болно.

Хууль, журмын дагуу төсөл хэрэгжүүлэгч тухайн жилийн байгаль хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгасан ажлуудыг 90-ээс дээш хувьтайгаар орон нутгаар үнэлүүлсэний үндсэн дээр дараа жилийн БОМТ-г байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар батлуулан ажиллахыг анхаарах нь зүйтэй.

Цаашид төсөл хэрэгжүүлэгч нь мөн журмын дагуу жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ний дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг, 12 дугаар сарын 31-ний дотор дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлнэ.

“ЦАГААН УУЛЫН ОРГИЛ” ХХК

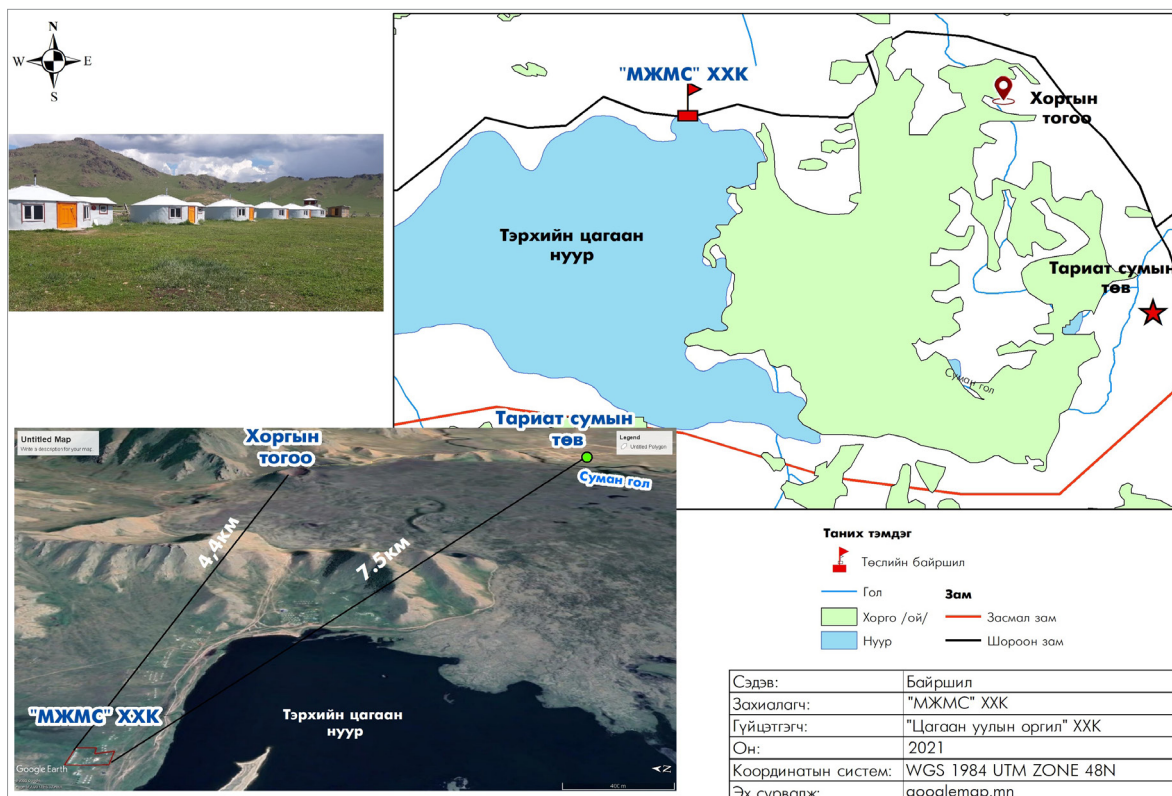
Байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээ

НЭГ. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1. Төслийн товч тодорхойлолт

Төслийн нэр:	"Далайван Цагаан нуур жуулчны бааз"
Төсөл хэрэгжүүлэгч:	"МЖМС" ХХК
Төслийн зорилго:	"Хорго-Тэрхийн Цагаан нуур"-ын байгалийн цогцолборт газарт аялагч, амрагчдын ая тухтай аялах, амрах нөхцөлийг бүрдүүлэх, орон нутагт ажлын байр нэмэгдүүлэх
Улсын бүртгэл, Регистрийн дугаар:	0111208049 РД: 5263808
Хологдох утас:	99333883
Төслийн байршил:	Архангай аймаг, Тариат сум, Сөртийн ам-Хангай нурууны БЦГазарт, Өвгөн хадны зүүн хажууд, Тэрхийн цагаан нуурын зүүн хойно 174 м, Суман голоос 6.6 км, төв замаас 4.8 км, Улаанбаатар хотоос 520 км зайтай.
Талбайн хэмжээ:	2.0 га
Хүчин чадал:	Нэг удаад 100-150 амрагч, жуулчдыг хүлээн авна.
Ажиллах хүч:	Захиргаа, маркетинг, санхүү, үйлчилгээ гэсэн хэсгүүдэд 10-15 хүн ажиллана.
Ус хангамж:	Өөрийн эзэмшлийн гүний худгаас хангадаг.
Цахилгаан хангамж:	Төвийн шугам сүлжээнд холбогдсон.
Солбицол:	99° 48' 32.34" E 48° 8' 27.39" N 99° 48' 37.38" E 48° 8' 26.45" N 99° 48' 34.69" E 48° 8' 22.27" N 99° 48' 30.48" E 48° 8' 23.04" N

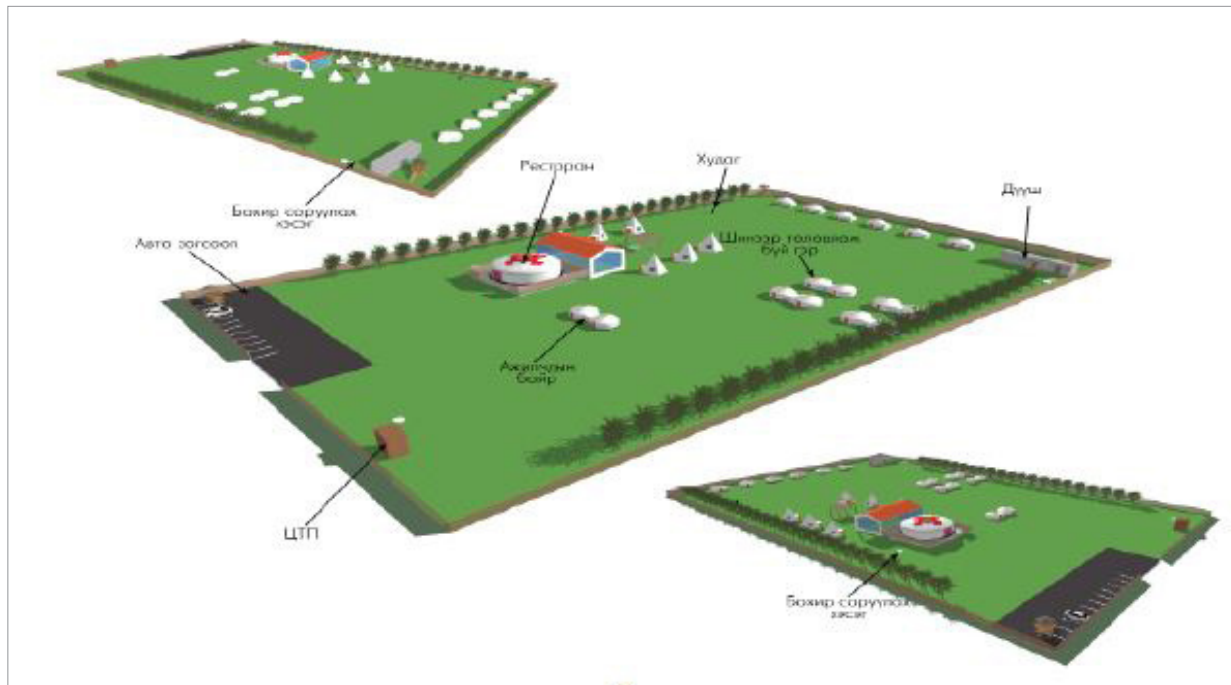
"Далайван Цагаан нуур жуулчны бааз" төсөл

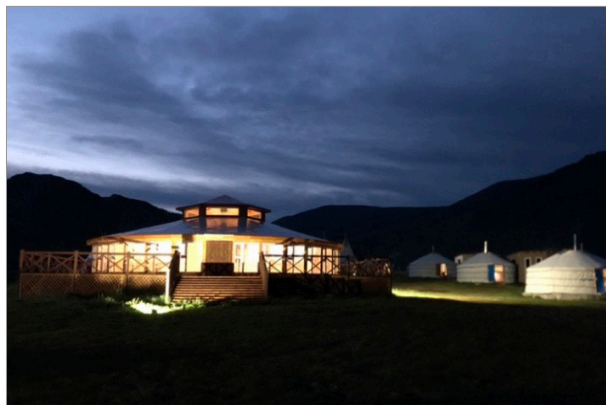
Зураг 1. Төслийн байршил

Төслийн хүчин чадал: Тус жуулчны бааз нь жилд 3 сар ажиллах бөгөөд бүрэн хүчин чадлаараа ажиллахад нэг дор 100-150 хүн хүлээн авах хүчин чадалтай.

Жуулчны бааз нь гэр ресторан, 6 ортой Их таван ханатай гэр буудал - 16 ширхэг, 3 ортой урц - 6 ширхэг, халуун усны дүш, ариун цэврийн өрөө (боловсон) мөн, тоглоомын талбай, харуулын цамхагт байшин, авто зогсоол зэргээс бүрдэнэ.

Зураг 2. Жуулчны баазын ерөнхий төлөвлөгөө

Зураг 3. Рестораны гадна болон дотор орчин

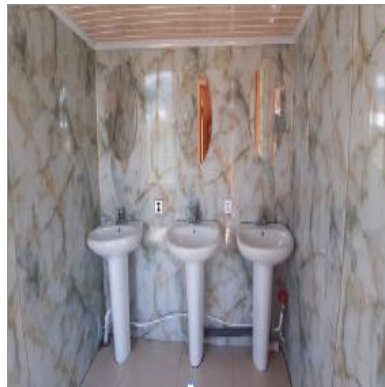

Зураг 4. Амралтын сууцууд

Зураг 6. Авто зогсоол, Харуулын байр

Зураг 7. Халуун усны дүш болон ариун цэврийн өрөө (боловсон)

Зураг 8. Бохирын цооног

Зураг 9. Тоглоомын талбай

1.2. Усны хэрэглээ

Баазын усны хэрэглээг өөрийн эзэмшлийн гүний худгаас хангадаг. Гүний худгийн цооногийг 2018 онд өрөмдөж гаргасан. Худаг нь 90 м гүн, усны тогтсон түвшин 30 м, ундарга 2.0 л/сек. QJX-1.1 маркийн хөдөлгүүртэй, QJX-1.1-120-5 маркийн ус өргөгч насосыг 67 м гүнд байрлуулсан. Одоогоор худгийг тоолууржуулаагүй.

Баазын усны хэрэглээг Архангай аймгийн БОАЖ-ын газрын 2022 оны 6 дугаар сарын 6-ны өдрийн 7 дугаартай "Ус ашиглуулах дүгнэлт"-ийг үндэслэн дараах байдлаар тооцоход жилд 1.4 сая.м³ ус ашиглах тооцоотой байна.

Ажилчдын үнд ахуйн усны хэрэглээ: Жуулчны баазад 15 ажилтан ажиллах бөгөөд 1 ажилтанд шаардагдах усны хэмжээ 150 л/хоног.

Хүснэгт 1. Ажилчдын үнд ахуйн усны хэрэгцээний тооцоо

№	Хугацаа	Усны норм, (л/хоног)	Ажиллах хүчин (хүн)	Шаардагдах усны хэмжээ (мян.м ³)
1	1 хоног	150	15	2.2
2	1 жил (90 хоног)			202.5
3	5 жил			1012.5

Үйл ажиллагааны усны хэрэглээ: Зоогийн газарт өдөрт дунджаар 40 хүн 3 удаа хооллоно, хагас автомат ажиллагаатай угаалгын газарт өдөрт дунджаар 40 цагаан хэрэглэл угаахаар тус тус тооцоолов.

Хүснэгт 2. Зоогийн газрын усны хэрэгцээний тооцоо

№	Хугацаа	Усны норм, (л)	Хүчин чадал (хүн)	Шаардагдах усны хэмжээ (мян.м ³)
1	1 хоног	25	40*3 удаа	3.0
2	1 жил (90 хоног)			270.0
3	5 жил			1350.0

Хүснэгт 3. Угаалга цэвэрлэгээний усны тооцоо

№	Хугацаа	Усны норм, (л)	Хүчин чадал (хүн)	Шаардагдах усны хэмжээ (мян.м ³)
1	1 хоног	85	40	3.4
2	1 жил (90 хоног)			306.0
3	5 жил			1530.0

Жуулчдын усны хэрэглээ: Жуулчны бааз нэг ээлжинд 100-150 хүн хүлээн авах хүчин чадалтай бөгөөд өдөрт дунджаар 40 хүн амрахаар тооцоолов. (Дундын ариун цэврийн өрөөтэй жуулчны баазын усны норм 180л/хоног)

Хүснэгт 4. Жуулчдын усны хэрэгцээний тооцоо

№	Хугацаа	Усны норм, (л/хоног)	Хүчин чадал (хүн)	Шаардагдах усны хэмжээ (мян.м ³)
1	1 хоног	180	40	7.2
2	1 жил (90 хоног)			648.0
3	5 жил			3240.0

Мод усалгаа: 2021 оны 7 дугаар сард "Horgo NGO" төслөөс 100 ширхэг хайлаас авч баазын хашаанд суулгасан. 2022 онд 5 шар хуайс, 10 улиас, 10 чацаргана, 5 моносны бут тарьсан. Усалгааг газрын гадаргын хэлбэржилтээс шалтгаалан жилд 8 удаа услахаар тооцоолов. (БОНХАЖСайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаалын 13 дугаар хавсралт "Зүлэгжүүлэлт, зам талбайн усалгааны норм", 1 ширхэг суулгацын усалгааны норм 40л)

Хүснэгт 5. Мод усалгааны тооцоо

№	Хугацаа	Усны норм, (л)	Суулгац (ширхэг)	Шаардагдах усны хэмжээ (мян.м ³)
1	1 хоног	40	100	4.0
2	1 жил (8 удаа)			32.0
3	5 жил			160.0

Нийт $202.5\text{мян.м}^3 + 270.0\text{мян.м}^3 + 306.0\text{мян.м}^3 + 648.0\text{мян.м}^3 + 32.0\text{мян.м}^3 = 1458.5 \text{ мян.м}^3$

Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр: Баазын үйл ажиллагаанд жилд 1.4 сая.м^3 ус шаардагдах тооцоотой байна. Үүнд үндэслэн усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээг дараах байдлаар тооцов. Үүнд:

$$1\text{м}^3 \text{ ус ашигласны төлбөр. } 1510 * 0.15 * 0.4 * 2 = 181.2 \text{ төг/м}^3$$

- Чулуут голын сав газарт газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд экологи эдийн засгийн суурь үнэлгээ - 1510 төг

- Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт, "Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь, хэмжээ" 10. Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэдэг ИААНБ-ын ашигласан усны шоо метр тутамд газрын доорх усны төлбөрийн хувь хэмжээ - 15%

- Ашиг олох зориулалтаар ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхэд газрын доорх ус ашиглалт тооцох итгэлцүүр - $0.4 * 2$ (Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт ус ашигласан тохиолдолд экологийн итгэлцүүрийг 2 дахин нэмэгдүүлж тооцно)

Хүснэгт 6. Усны нөөц ашигласны төлбөрийн тооцоо

№	Үзүүлэлт	1 хоног	1 жил	5 жил	Усны төлбөр, төг/м ³	Усны нөөц ашигласны төлбөр, мян. төг/жил
1	Ажилчдын унд ахуйн хэрэглээ, мян.м ³	2.2	202.5	1012.5	181.2	-
2	Амрагчдын ус хэрэглээ, мян.м ³	7.2	648.0	3240.0		117.4
3	Зоогийн газрын ус хэрэглээ, мян.м ³	3.0	270.0	1350.0		48.9
4	Угаалга цэвэрлэгээний ус хэрэглээ, мян.м ³	3.4	306.0	1530.0		55.4
5	Мод усалгаа, мян.м ³	4.0	32.0	160.0		5.8
Нийт		19.8	1458.5	7292.5		227.5

Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хуулийн 20.1.1 дүгээр заалтын дагуу хүн амын унд ахуйн хэрэгцээнд ашиглах усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

ЗГ-ын 2011 оны 302 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт "Усны экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ", 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт "Усны нөөц ашигласны төлбөрийн хувь, хэмжээ", 327 дугаар тогтоолын хавсралт "Ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр"-ыг тус тус үндэслэн усны төлбөрийн хэмжээг тооцоход жилд 227.5 мян.төг төлөх тооцоотой байна. "Усны тухай хууль"-ийн 30.1.4-д заасны дагуу ус татах шугам хоолойд баталгаажуулсан тоолуур суурилуулж, тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөрийг тооцож, "Төсвийн тухай хууль"-ийн 23.6.5-д заасны дагуу аймгийн төсөвт төвлөрүүлэх хэрэгтэй.

1.3. Хог хаягдал

Жуулчны баазын оргил ачааллын үед хоногт 0.08-0.11тн хаягдал гарна гэж тооцвол жилд дунджаар 44 -63тн хатуу хог хаягдал үүсэхээр байна. Үүсч буй хог хаягдлын хэмжээг төрөл, бүтцээр нь дараах хүснэгтээр харуулав.

Хүснэгт 4. Жилд үүсэх хог хаягдлын хэмжээ

Эх үүсвэр		Ангилал	Үүсэх хэмжээ жилд /м ³ /
Хатуу хог хаягдал, тн	Ажиллагсад	Дахивар	0.54-0.81
		Энгийн	1.26-1.89
	Жуулчид	Дахивар	35.07-54.11
		Энгийн	28.45-29.63
	Зоогийн газар	Дахивар	20.09-23.12
		Энгийн	19.71-26.28
Шингэн хаягдал, м ³	Үнд ахуйн хэрэглээ	Дахин ашиглах боломжтой	3000-3170
	Үйлчилгээ		1344-1380
	Угаалга		1260-1300

Хүснэгт 5. Дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлын хэмжээ, /м³/

Хог хаягдлын төрөл		Хэмжээ	Дахин ашиглах арга хэмжээ
 Хатуу хаягдал, тн	Шил	11.1-15.7	Дахин боловсруулах боломжтой гялгар уут, хуванцар, шил лаазыг сумын төв дахь хоёрдогч түүхий эд боловсруулдаг хувь хүн, аж ахуйн нэгжид тушаах, бусад энгийн
	Лааз	4.91-6.93	
	Хуванцар	6.70-9.45	
	Гялгар уут	0.44-0.63	
	Шуудай	2.23-3.15	
	Цаас	1.34-1.89	
	Хоолны үлдэгдэл, ногооны хальс	17.8-25.2	Компост бордоо хийж ашиглах

Зураг 10. Нийт хог хаягдал болон дахин ашиглах боломжтой хог хаягдлыг хэмжээ, ангиллаар

1.4. Орчны хяналт шинжилгээ

а. Усны чанар, шинжилгээ: 2022 оны 06 дугаар сарын 12-ны өдөр хэрэглээний худгийн усны чанарыг тодорхойлох зорилгоор дээж авч Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын итгэмжлэгдсэн сорилтын лабораторид шинжлүүлсэн.

Дээжний тэмдэглэл

Шинжилгээний дугаар:	332
Дээжний нэр:	Худгийн ус
Дээж авсан аргачлал:	физик-химийн шинжилгээний графикийн дагуу
Дээжний тоо хэмжээ:	2.5 л
Дээж шинжилсэн огноо:	2022.06.13
Сорьц авсан байршил	48° 12' 10.55"N 99° 47' 44.74"E
Шинжилсэн үзүүлэлт	Ерөнхий

Хүснэгт 5. Усны химийн шинжилгээний дүн

Шинжилгээний аргын стандарт	Шинжилсэн үзүүлэлт	Шаардлага, нэгж	Шинжилгээний дүн
MNS ISO 6222:1998	ББЕТ	100	1 мл-т 83
MNS ISO 19250:2017	Salmonella app	илрэхгүй	25 мл-т илрээгүй
MNS ISO 9308-1:1998	Халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян /ялтас шүүлтүүр/	илрэхгүй	100 мл-т илрээгүй
MNS 1097:1970	Кальци ион	100 мг/л	30.06
	Магни ион	30 мг/л	0.0
MNS 4430:2005	Нийт төмөр	0.3 мг/л	0.02
MNS ISO 7890:3:2001	Нитрат	50 мг/л	5.10
MNS 6779:2019	Нитрит	1 мг/л	0.002
MNS 6271:2011	Сульфат	500 мг/л	7.18
MNS ISO 7393-3:2008	Үлдэгдэл хлор	0.3 мг/л	0.0
MNS 6272:2011	Фтор	0.7-1.5 мг/л	0.94
MNS 6778:2019	Хатуулаг	7 мг/л	2.05
MNS 4424:2005	Хлорид	350 мг/л	21.27
MNS 4423:1997	Хуурай үлдэгдэл	1000 мг/л	0.01

Шинжилсэн үзүүлэлтүүд нь "Ундны усны чанарын стандарт. MNS 0900:2018"-н шаардлага хангаж байна.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛӨЛ БОЛОН УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

2.1. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл

Агаарын чанарт нөлөөлөх нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас агаарын чанарт сөргөөр нөлөөлөх үндсэн 2 нөлөөлөл байна. Үүнд:

- Тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисууд
- Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн ихтэй, салхи шуурга ихтэй үед тоосжилт үүсэх

Хөрсөнд үзүүлэх нөлөөлөл

Жуулчдын болон ажилчдын ахуйн хатуу хог хаягдал, бохир ус хөрсөн дээр ил задгай хаях асгах буюу хадгалвал хөрс бохирдуулах эх үүсвэр болно.

Зориулалтын зам талбайд тээврийн хэрэгсэл байрлуулаагүй, замбраагүй автомашины хөдөлгөөнөөс хөрс талхлагдах, хүнд металаар бохирдуулна.

Ургамлан нөмрөг, амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагааны хүрээнд барилга байгууламж байгуулах, тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн улмаас үүссэн хөрсний эвдрэлийг дагаж ургамлан нөмрөгийн талхлагдал, доройтол үүснэ. Энэхүү эвдрэлээр ургамлан нөмрөг биет хэмжээгээр хохирч, ургамлан нөмрөг, байгалийн төрх өөрчлөгдөж хог ургамал бүхий бүлгэмдлээр солигдох, ургах орон зай нь багасахаас гадна ургамлын төрөл зүйл цөөрч бүрмөсөн устах магадлалтай.

Үйл ажиллагааны үед хатуу хог хаягдлыг хөрсөн дээр ил задгай хаях, эвдэрсэн газрыг сэргээн хөрсжүүлэх ажлыг орхигдуулах зэрэг үйл ажиллагаа нь хөрсийг бохирдуулж ургамлын бүтцийг өөрчлөн доройтуулах, улмаар ургац хомсдох нөхцөл болно.

Төслийн талбай нь суурьшлын бүс учир том хөхтөн амьтад болон зэрлэг ан амьтан байхгүй, харин жижиг мэрэгч амьтадтай. Тухайн орчны хөрс үйл ажиллагааны улмаас бохирдохын хирээр ургамлан нөмрөгт тодорхой хэмжээгээр өөрчлөлт гарах бөгөөд үүнтэй уялдан ургамал идэшт мэрэгч амьтдын амьдрах орчин доройтож, идэш тэжээлийн хомсдол үүсч болзошгүй.

Төслийн үйл ажиллагаанаас амьтны аймагт үзүүлэх нөлөөлөл бага.

Усан орчинд үзүүлэх нөлөөлөл

Төслийн талбайд явуулах аливаа үйл ажиллагаа ургамлын бүрхэвчийг доройтуулж, хөрсийг дагтаршуулах, элэгдүүлэх, эвдлэх зэргээс болж үерийн урсацын коэффициентийг ихэсгэнэ. Энэ нь үерийн урсацыг нэмэгдүүлэх эрсдэлтэй бөгөөд баазын талбай усанд автах, ус тогтох гэх мэт болзошгүй сөрөг нөлөөтэй.

Төслийн талбайд хамгийн ойр орших Тэрхийн Цагаан нуураас 174м зайтай тул гадаргын усанд шууд байдлаар сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.

Төслийн үйл ажиллагаанаас тухайн нутгийн газрын доорх усанд дараах сөрөг нөлөөллийг үзүүлнэ. Үүнд:

- Цэнгэг усны нөөцийг ашиглах
- Газрын доорх уст давхаргууд болон тухайн орчин дахь булгуудын гидравлик холбоо алдагдаж газрын доорх усны нөөцийн хомсдол үүсч болзошгүй
- Хог хаягдал, химийн бодис, шатах, тослох материал, бохир усны алдагдал, Суман голыг бохирдуулж болзошгүй.

2.2. Төслийн гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ (Хүснэгт 9)

Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ
Агаар	
Хог хаягдлыг ил задгай хаяж шатааснаар агаар орчин бохирдож болзошгүй	*Хог хаягдлыг сумын нэгдсэн хогийн цэгт нийлүүлэх, хориглосон, анхааруулсан самбар, хаяг хийж зохих газруудад байршуулах
Үйлчилгээний болон жуулчин тээврийн автомашины яндангаас болон ил гал түлж орчны агаарыг бохирдуулж болзошгүй	*Жуулчны баазын ойр орчимд шаардлагагүй тохиолдолд тээврийн хэрэгслийг унтрааж байх, ил гал түлэхгүй байх талаар мэдээллийн самбарт анхааруулга тавих
Хөрс	
Баазын засвар өргөтгөлийн ажлын явцад тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөний улмаас хөрсөн бүрхэвч элэгдэх, барилга байгуулагдах талбайн хөрс эвдрэх	*Төслийн барилга байгууламж, зам талбайг тогтоосон зураг төслийн дагуу барьж байгуулах, тээврийн хэрэгслүүдийг тогтоосон замаар явуулах
Хаягдал бохир усыг хөрсөнд шууд шингээснээр хөрс бохирдож болзошгүй	*Төслийн үйл ажиллагаанаас гарах ахуйн бохир усыг бага оврын цэвэршүүлэх байгууламж ашиглан цэвэршүүлэн саарал усыг дахин ашиглах,
Ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдлыг ил задгай хаяснаар хөрсөнд нэвчиж бохирдол үүсэж болзошгүй	*Ахуйн гаралтай хатуу хог хаягдлыг зориулалтын хогийн саванд хийж, түр хадгалж, сумын нэгдсэн хогийн цэгт хүргэж байх, хогийн цэгийн халдваргүйжүүлэлтийг тухай бүрт нь хийх,
Тээврийн хэрэгслийн хэрэгсэл болон аялагчдын хэт их төвлөрөл, автозам зэргээс үүдэн хөрс эвдэрч элэгдэх, бохирдож болзошгүй	*Жуулчны баазын зам талбайг байгалийн материалаар засч тохижуулах, *Төв замаас бааз хүртэл нэг замтай байх ба "MNS 4597:2003, Замын тэмдэг. Техникийн ерөнхий шаардлага" стандартын дагуу хаяг, замын тэмдэг байршуулах *Тээврийн хэрэгслийн зогсоол нь "MNS 5342:2007, Авто машины зогсоол, ангилал, ерөнхий шаардлага" стандартын дагуу авто зогсоолыг хийх
Ургамал	
Төсөл хэрэгжих талбай орчмын ургамлан бүрхэвч талхлагдах	*Төслийн барилга байгууламж, зам талбайг тогтоосон зураг төслийн дагуу төлөвлөх, төслийн талбайн сул зайг ургамалжуулах
Ус	
Баазын үйл ажиллагааны сөрөг нөлөө хатуу, шингэн хог хаягдал нь усны эх үүсвэрийг бохирдуулж болзошгүй	*Ундны усанд "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, түүнд тавих хяналт" MNS 0900:2018 стандартын шаардлага хангасан эх үүсвэрийг ашиглах, *Унд ахуйн хэрэгцээнд ашиглах усыг нөөцөлж, хадгалахдаа хүнсний зориулалтын савыг ашиглах, *Ус хангамжийн эх үүсвэрт ариун цэвэр, хамгаалалтын бүс тогтоох
Амьтан	
Зэрлэг амьтдын амьдрах орчныг доройтуулах, үргээх, нүүдэллэх боломжийг хязгаарлах, зөвшөөрөлгүй ан хийж болзошгүй	*Амьтдын амьдрах орчныг доройтуулахгүй, нүүдэллэх боломжийг хязгаарлахгүйн тулд баазын орчимд хаалт, хашилт хийхгүй байх, холбогдох хууль журмаар хязгаарласан, хориглосон зүйл заалтыг ажиллагсад болон аялагчдад сурталчилан таниулах, хяналт тавьж ажиллах

Ажлын байр, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал	
Санамсар, болгоомжгүй байдлаас гал түймрийн аюул гарах, бэртэж гэмтэх	*Аялал жуулчлалын баазад "Галын аюулгүй байдал, Ерөнхий шаардлага" MNS 4244:1994 стандартын дагуу хүний эрүүл мэнд, өмч хөрөнгийн хамгаалалтыг бүрэн хангасан байх шаардлагатай *Гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгслийг байрлуулах
Төсөл хэрэгжих газар нутаг нь үерийн аюул, түймэрт өртөх, халдварт өвчин тархах зэрэг нөлөөлөлд өртөх	Үерийн уснаас хамгаалах даланг төслийн талбайн гадна талд хийх, түймэр, халдварт өвчний талаар холбогдох байгууллагуудаас мэдээлэл авч харилцан уялдаа холбоотой ажиллах
Уламжлалт ариун цэврийн байгууламж ажилчид болон жуулчдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлэх	*Хог хаягдал түр хадгалах цэгийг гэр барилга байгууламжаас 50м-ээс дээш зайд байгуулах, тогтмол хугацаанд зайлуулах, Бохир усны савыг захын объектоос 20м, задгай усны эргээс 30м-с хол зайд байрлуулах, *Бохирын цооногт ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг ариутгалын бодис болон Биобэлдмэл ашиглан тогтмол эрүүл ахуйн норм, дүрмийн дагуу тогтмол хийх, *Эдэлбэр газрын талбай, гэр болон барилга байгууламжийн орчимд цэвэрлэгээг тогтмол хийх

ГУРАВ. 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Зорилго: "МЖМС" ХХК-ийн төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин болон хүний эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг хэрэгжүүлэхүйц, бодитой төлөвлөх нь байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилго юм.

Гол зорилтууд:

- Байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгүүд болон хүний эрүүл мэнд, нийгэм эдийн засагт үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл, эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулахад зайлшгүй хэрэгжүүлэх арга хэмжээг хариуцах эзэн, зарцуулах зардлын хамт бодитойгоор төлөвлөх
- Агаар, хөрс, усан орчин болон ажлын байрны нөхцөл, ажиллагсдын эрүүл мэндэд төслийн үйл ажиллагаа хэрхэн нөлөөлж байгаа талаар хяналт шинжилгээ явуулах арга хэмжээг төлөвлөх

Төслийн 2023 оны БОМТ-г БОАЖСайдын 2019 оны А/618 тоот тушаалаар батлагдсан "Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам"-ын дагуу боловсруулсан бөгөөд төслийн онцлог, байршил зэргээс шалтгаалан нөхөн сэргээлтийн болон эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө, дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээ, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө зэрэг ажлууд хийгдэхгүй болно.

Энэ оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд төсөл хэрэгжүүлэгчтэй зөвшилцсөний үндсэн дээр сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө (9), хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө (4), орчны тохижилт цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө (2), удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө (10), БОМТ-ний хэрэгжилтийг эрх бүхий байгууллага, олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь (4) болон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр (2)-ийн нийт 31 ажил багтсан бөгөөд түүнийг хэрэгжүүлэхэд 3.6 сая.төг зарцуулахаар төлөвлөв.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь тус журмын дагуу жил бүрийн 11 дүгээр сарын 01-ний дотор тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг, 12 дугаар сарын 31-ний дотор дараа оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлнэ.

Хүснэгт 14. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажилууд

№	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Хийгдэх ажлын тоо	Хэрэгжүүлэх зардал, мян.төг
1	Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	9	-
2	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө	2	-
3	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	4	3,241.8
4	БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	10	227.5
5	БОМТ-г олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь	4	-
6	Байгаль орчны орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	2	135.0
Нийт зардал		31	3,604.3

3.1. Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө

3.1.1. Сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Хүснэгт 15. Сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах бууруулах арга хэмжээ	Хамрах хүрээ	Хэрэгжих хугацаа, давтамж	Нийт зардал, мян.төг	Баримтлах стандарт эрхзүйн баримт бичиг
Хөрсийг эрүүлжүүлэх	Хөрсний хүнд металлын бохирдлыг саармагжуулах	Эзэмшил газрын хэмжээнд	2023 онд	-	"Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль",
Хөрс бохирдох	Эзэмшил газар болон түүний ойр орчим ил задгай хаягдсан хог хаягдлыг цуглуулж орчныг цэвэрлэх	Эзэмшил газар түүний ойр орчим	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	-	"Эрүүл ахуйн тухай хууль"
Орчны аюулгүй байдлыг сайжруулах	Тээврийн хэрэгсэл, явган хүний замыг байгалийн аргаар засаж тэмдэг, тэмдэглэгээ байршуулах, хаалт хамгаалалт хийх	Эзэмшил газрын хэмжээнд			-
Усны эх үүсвэр бохирдох	Ус хангамжийн эх үүсвэрийн барилга байгууламжийг сайжруулах, эрүүл ахуйн бүс тогтоох	Усны эх үүсвэрийн хэмжээнд	2023 онд		"Усны сан бүхий газар, усны эх үүсвэрийн онцгой болон энгийн хамгаалалтын, эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөх журам"-ын 3.8.4, "Усны тухай хууль"-ийн 22.3 заалт
Усны нөөц хомсдох	Худагт усны тоолуур суурилуулах				"Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"-ын 3.6, 2.1 Архангай аймгийн БОАЖГ-ын 2021 оны 01 дугаар "Ус ашиглуулах дүгнэлт" 17-р зүйл
	Усны зарцуулалт, ашиглалтыг байнга хянаж ус алдагдлыг багасгах арга хэмжээ авч ажиллах		Төсөл хэрэгжих хугацаанд	-	
	Усыг зохистой ашиглах тухай зөвлөмж бүхий самбарыг тохирсон цэгүүдэд байршуулах				
Агаарын бохирдлыг бууруулах	Хүлэмжийн хийн ялгарлыг бууруулахад хувь нэмэр оруулах зорилгоор шар гэрлүүдийг лед гэрлээр солих	Баазын хэмжээнд	2023 онд		
	Үнэрийн бохирдол гарахаас сэргийлж хог хаягдлыг тагтай саванд хадгалах, бохирын цооногийг байнга тагладаг байх	Эзэмшил газрын хэмжээнд	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	-	
Нийт зардал				-	

3.1.2. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

Хүснэгт 16. Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн төлөвлөгөө

Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа, давтамж	Нийт зардал, мян. төг	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Эзэмшил ашиглалтад байгаа болон түүний ойр орчны 50 м хүртлэх нийтийн эзэмшлийн зам талбайд тохижилт, арчилгаа хийх	Мод тарих	Эзэмшил газар түүний ойр орчим	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	ҮА-ны зардлаар 100ш	"Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хууль"-ийн 7.2.4, 9.3 заалт "Газрын тухай хууль"-ийн 50.1.1, 56.6 заалт
	Зуны улиралд хог ургамал, хог хаягдлыг түүж цэвэрлэх			-	
Нийт зардал				-	-

15

3.1.3. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь хог хаягдлыг ангилан ялгаж зориулалтын тагтай саванд хадгалах, зохих журмын дагуу тогтмол зайлуулж байх нь зүйтэй. Мөн цаашид хог хаягдлын хэмжээг бууруулах, дахин ашиглах боломжийг судлах.

Хүснэгт 17. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэрэгжих хугацаа, давтамж	Зардал, мян.төг	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Шингэн хаягдал	Хаягдал усыг сар бүр соруулан зайлуулах	Эзэмшил газрын хэмжээнд	Жилд ойролцоогоор 15 удаа зайлуулдаг	$200.0 \times 15 = 3,000.0$	"Хог хаягдлын тухай хууль"-ийн 10.2.3, 10.2.4-р зүйл
	Бохирын цооногт 1 м^3 бохирт 1 л био бэлдмэл байхаар тооцож тогтмол ариутгал хийх		7-14 хоногт 1 буюу жилд 6 удаа	$8.3 \times 6 = 49.8$	"Эрүүл ахуйн тухай хууль"-ийн 3.1.1 зүйл
Хатуу хаягдал	Хог хаягдлыг ангилан ялгаж сумын нэгдсэн хогийн цэгт нийлүүлэх		8 сар	$8 \times 24.0 = 192.0$	
	Дахин боловсруулах хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах цэгт тушаах	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	ҮА-ны зардлаар	"Хог хаягдлын тухай" хууль"-ийн 10.2.8-р зүйл	
Нийт зардал				3,241.8	

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний зардал нь тухайн жилийн үйл ажиллганы байдал, технологийн шинэчлэл, засвар үйлчилгээний зардлаас хамааран өөрчлөгдөнө.

3.1.4. БОМТ-г хэрэгжүүлэх удирдлага, зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Хүснэгт 18. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилсан тооцоо, мян. төг	Хэрэгжих хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар								
БОМТ-г олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх ажлыг хуваарийн дагуу зохион байгуулах	-	Төсөл хэрэгжих хугацаанд	Менежер	-								
Байгалийн гамшиг болон гэнэтийн осол, аваараас урьдчилан сэргийлэх, бусад шаардлагатай үед авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг байнга анхаарч ажиллах	Үйл ажиллагааны зардлаар	Төсөл хэрэгжих хугацаанд		Менежер	Болзошгүй аюул ослоос урьдчилан сэргийлнэ.							
Нийгмийн хариуцлагын хүрээнд сум орон нутгийн зохион байгуулсан арга хэмжээнд идэвх санаачлагатай оролцох					Байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, байгалийн нөөцийг зохистой ашиглах							
Бага оврын хаягдал ус цэвэршүүлж, зүлэг усалгаа, ариун цэврийн байгууламж ашиглах орчин үеийн техник технологийг судлах, нэвтрүүлэх						Архангай аймгийн БОАЖГ-ын 2021 оны 01 дугаар "Ус ашиглуулах дүгнэлт" 17, "Усны тухай хууль"-ийн 28.6, 13.1.2, 29.1 заалт						
Сэргээгдэх эрчим хүч, нарны зайн эх үүсгүүр ашиглалтыг нэмэгдүүлэх							"Усны тухай хууль"-ийн 24.2, 24.5, 25.1 заалт, "Төсвийн тухай хууль"-ийн 23.6.5-д заасны дагуу аймгийн төсөвт төвлөрүүлнэ.					
Сумын Засаг даргаас ус ашиглуулах зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулах								"Улсын усны мэдээллийн сан бүрдүүлэх үзүүлэлт, хөтлөх журам"-ын 3.4.1, 4.3 заалт				
Усны нөөц ашигласны төлбөр жил бүр төлөх									227.5	"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөн		
Хаягдал усны дүгнэлт гаргуулж, ус бохирдуулсны төлбөр төлөх									Үйл ажиллагааны зардлаар		2023 онд	
Ус ашиглалтын тайланг 12 дугаар сарын 20-ны дотор багтаан аймгийн БОАЖГ-т хүргүүлэх									-			227.5
"Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд зохион байгуулагдах ажилд идэвх санаачлагатай оролцох									Үйл ажиллагааны зардлаар 100ш			
Нийт зардал												

3.1.5. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсэд оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Тус компанийн удирдлага нь үйл ажиллагааны чиглэл, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар тухайн орон нутгийн иргэд, багийн ИНХ, ТХГН-ын захиргаа, холбогдох албан тушаалтан шаардлагатай тохиолдолд байгаль орчны төрийн бус байгууллагуудад дараах хуваарийн дагуу танилцуулж холбогдох санал, хүсэлтийг дараа оны төлөвлөгөөндөө тусган ажиллана.

Хүснэгт 19. БОМТ-г эрх бүхий байгууллага, олон нийтэд тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тоо	Тайлагнах зардал, төг	Хариуцсан зохион байгуулах албан, тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах хэлбэр
Аймаг, сумын иргэд	Хэрэгжүүлсэн ажлаа тайлагнах, хэлэлцүүлэх, санал авах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тухай	Жил бүрийн 10 дугаар сард	Дотоод зардлаар	Компанийн удирдлагууд	Аймаг, сумын иргэний танхимд
Шаардлагатай тохиолдолд сонирхогч талууд, байгаль орчны төрийн бус байгууллага		Төслийн үйл ажиллагаа болон байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр хийгдэж буй ажил				Компанийн төв байранд
Тусгай хамгаалалттай газрын захиргаанд		Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчин, ажлын байранд үзүүлж буй сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хяналт шинжилгээний чиглэлээр хийгдэж буй ажил				Хамгаалалтын захиргаанд
Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Ажлын тайланг хянуулж, төлөвлөгөөг батлуулах	Жил бүрийн 12-р сарын 31-ээс өмнө	Компанийн төв байранд			

3.2. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Төслийн 2023 онд хийгдэх орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хуваарийн дагуу хийж үр дүнг тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланд багтаана.

Эдгээр ажлуудыг байгууллагын удирдлага болон байгаль орчны ажилтан хариуцах бөгөөд байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж болно.

Хүснэгт 20. Орчны хяналт шинжилгээний ажил

Хяналт шинжилгээний үзүүлэлтүүд		Хяналтын байршил	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Нийт зардал, мян.төг	Баримтлах стандарт, арга аргачлал
Хөрс	Хром, Cr	Хог хаягдлыг түр хадгалах цэг	Жилд 1 удаа	25.0	"Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ" MNS 5850:2019
	Хар тугалга, Pb				
	Кадмий, Cd				
	Никель, Ni				
	Цайр, Zn				
	Зэс, Cu				
	Төмөр, Fe				
Ерөнхий (Агрохими)	Эрүүл хөрс	25.0	-		
Ус	pH	Хэрэглээний ус	Жилд 1 удаа	35.0	"Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ" MNS 0900:2018
	Ерөнхий хатуулаг				
	Хлорид ион				
	Сульфатын ион				
	Кальцийн ион				
	Магнийн ион				
	Натри ион				
	Хуурай үлдэгдэл				
	Жинлэгдэх бодис	Хаягдал ус		50.0	"Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Ерөнхий шаардлага" MNS 4943:2015
	Органик бодис (XXX)				
Органик бодис (N)					
Нийт зардал				135.0	-

ХАВСРАЛТ

1. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар
2. Тусгай хамгаалалттай нутаг дэвсгэрт газар ашиглах гэрчилгээний хуулбар
3. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах тухай гэрээний хуулбар
4. Газрын төлбөр тооцоо нийлсэн актын хуулбар
5. Хог хаягдлын гэрээний хуулбар
6. Ус ашиглах гэрээний хуулбар
7. Худгийн паспортын хуулбар
8. Архангай аймгийн БОАЖГ, “Ус ашиглуулах дүгнэлт”-ийн хуулбар
9. “Нарт шүүн консалтинг” ХХК, хөрсний итгэмжлэгдсэн лабораторийн хөрсний шинжилгээний дүнгийн хуулбар
10. Архангай аймгийн Мэргэжлийн хяналтын газрын нэгдсэн лабораторийн усны шинжилгээний дүнгийн хуулбар
11. Архангай аймгийн УЦУОШТ-ийн Байгаль орчны шинжилгээний лабораторийн агаарын шинжилгээний дүнгийн хуулбар
12. 2022 оны БОМТ-ний биелэлтийг дүгнэх хуудас
13. Байгаль орчны төлөв байдлыг судалгаа хийсэн мэргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний хуулбар

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

- БОАЖСайдын 2019 оны А/618 тушаал, “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан тайлагнах журам”,
- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2017.12.12-ны өдрийн А/349-р тушаал “Эх үүсвэрээс гарах хог хаягдлын кодчилсон жагсаалт, тэдгээрийн зэрэглэл”
- “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах зөвлөмж”, 2019 он
- Байгаль орчны хуулийн эмхэтгэл, УБ хот, 2012 он
- БОАЖЯ, Усны холбогдолтой батлагдсан хууль, тогтоол, тушаал, дүрэм, журам, нормын эмхэтгэл, УБ хот, 2016 он
- Архангай аймгийн БОАЖГ, “Ус ашиглуулах дүгнэлт”, 2022 он
- Бусад холбогдолтой мэдээ материал

ЦАХИМ ХУУДАС

www.mne.mn

www.estandart.mn

www.ub.gov.mn

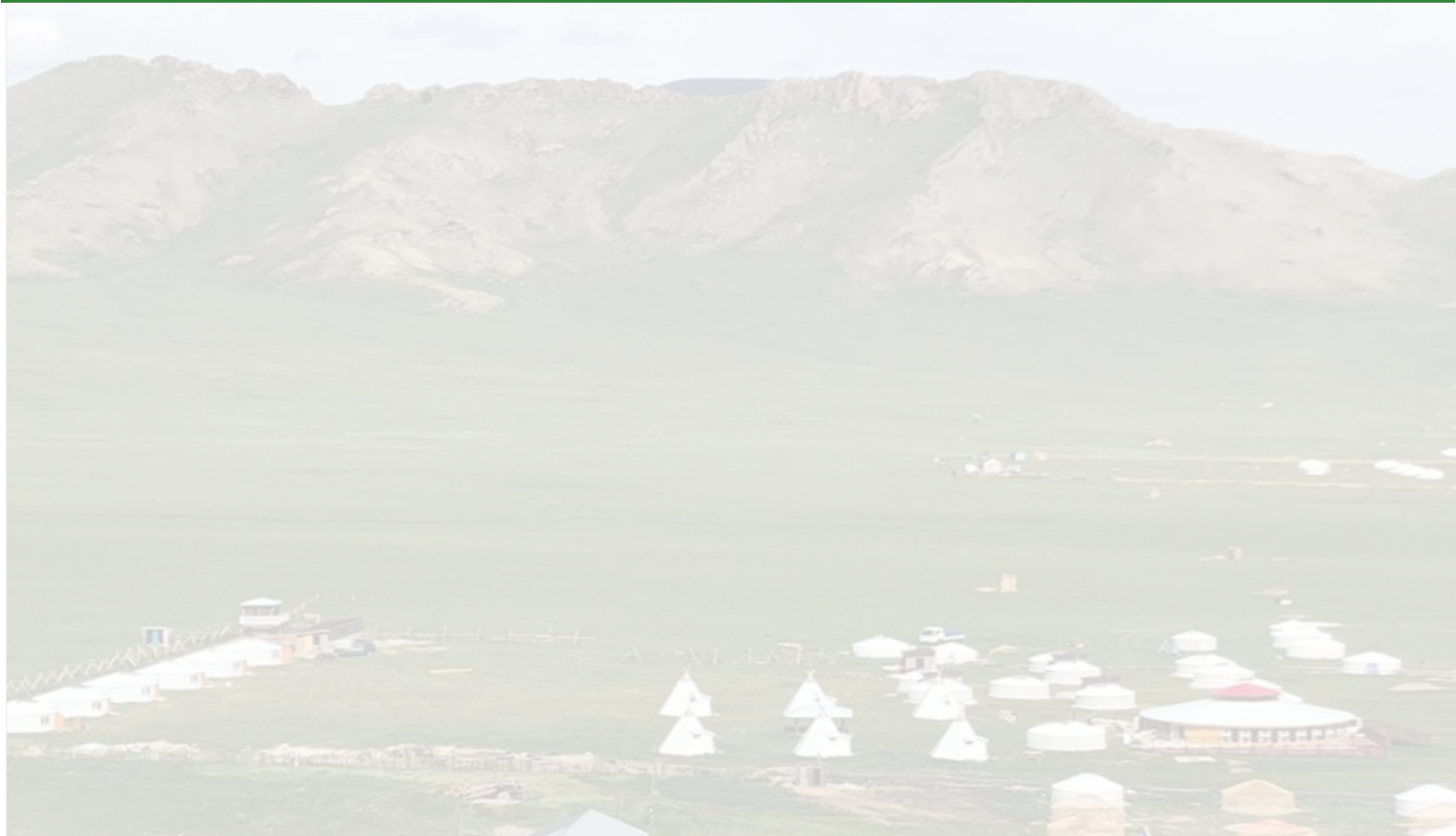
www.ser.nl

www.legalinfo.mn

nema.gov.mn

www.eic.mn

limitvalue.ifa.dguv.de

Байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээний “Цагаан уулын оргил” ХХК

Хаяг: Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо, Чингисийн Өргөн Чөлөө
“Бизнес плаза” 501 тоот
Утас: 7013 1114, 9918 4930
И-мэйл: tsagaanuuiliinorgil@gmail.com
Фэйсбүүк: “Цагаан уулын оргил” ХХК Байгаль орчны зөвлөх үйлчилгээ